מסורת השס

פלי אם אביה • מחי דריש ביה : פלי וו • אחיכא קאי : **מתני׳ מקפין אותו** • אלא יתכפך אחה ואחה ותפול הפחילה על בטנו מכחון : **קשה לתוך הרכה** • טורכין סודר קשה לתוך הרכה מפני שהרכה איכה חוזקה לפתוח פיו והקשה מחבל את גרונו ומטולטו לפיכך קשה מכפיים לחוק תורה אור ורכה מכחון להגין : **ומדליק אם** ויקרא כח ספפילה • בגמרא מפרש פחילה של לבד : **מדליק** • מחיך : **ומוציא אם בני מעיו** • לשון חמרמרו מעי (איכה ג) כוולת : **רבי יהודה אומר** • אין חוזקין אותו בסודרין דלא הוא אם היה מת בידם ע״י חניקתם קודם שריקת הפחילה לא היו מקיימין מצות שריפה אלא הוא לישנא בעלמא הוא כלומר אם יחניקוהו אלא הוא ימות בידם ואין זו שריפה : **בגבא** • מעליי״ם בלע״ז : **לא היה ג״ד של אותו שעה בקי** • לדוקין היו שאין להם ג״ם אלא קרא כמשמעו : **גמ׳ מנא לן** • דכי האי גוונא שריפה היא דקאמר רחמנא : **אם היה שריפה שריפה** • כתיב הכא (ויקרא כא) באש תשרף וכתיב התם (במדבר יז) אחר הקריבו השרופים מה להלן גוף קיים ולקמן פריך מנא לן : **מבני אהרן** • דכתיב בהו (ויקרא י) יבכו את השריפה : **מנא לן** • דעדת קרח הכי הוו : **בגפשותם** • ולא בגופם : **שריפה מעם** • הלכך על כריחך לא מצי למילף גוף קיים מהתם ולקמן פריך ותהוי שריפה ממש ולילף שריפת בית דין מיניה ותהוי ממש : **על עפקי** ① **נפשותם** • על חטופת אכילה ושתיה הנכנסת בנפשותם : **כתנפי לעני** ② **מעוג** • בשביל חטופת של לגימות מעוג שהאכילם והשקם קרח לעדתו ונתחברו עמו חרק עלי וגו׳ מעוג (במדבר טז) לשון דבר הנאכל כדכתיב (מ״א יז) בחלמה הכרפית שאמרה לאליהו חי ה׳ אלהיך אם יש לי מעוג : **מנא לן** • דגוף קיים בבני אהרן : **שריפה מעם** • אלא הגוף אבל מבפנים התחילה שריפתן וסרפה והלכה עצמות ובשר : **ופא כתיב ובאכל אותם** • דמשמע מיעוט ״אותם״ ולא דבר אחר ואם הכל נשרף מאי קא ממעטו? ומשני ״אותם״ ולא בגדיהם : **שכן אדם חוטא נשמה פיגול** • אדם מאדם חוטא מחוטא נטילת נשמה מנטילת נשמה אבל שריפת פרים אין בהם נטילת נשמה שכבר הן נשחטין : **פיגול** • דבר שאין בו פיגול מדבר שאין בו פיגול : **מכשיר** • שריפת ב״ד מכשיר הכשר מצות המקום וכן פרים הנשרפים אבל שריפה דהני לאו בידי אדם הוה שיקיימו בהם מצות המקום : **ולדורות** • דבר הטהג לדורות מדבר הטהג לדורות : ופרכינן מאן דיליף מעדת קרח מ״ט לא יליף מבני אהרן מקשה דקסבר שריפה ממש הואי, ותהוי שריפה ממש ויליף שריפת ב״ד מיניה לשריפה ממש דהוה ליה אדם מאדם וחוטא מחוטא ונשמה ופיגול : **לאו שריפה היא** • ובב״ד שריפה כתיב ואי אתה רשאי לברור לו זו שאינה קרויה שריפה : ואי בעי לקיומי ״ואהבת לרעך כמוך״ אפיק ליה חבילי זמורות : **לענגל** • מהר : **קמ״ל** • ג״ם דמיקרי נמי שריפה והשתא דאיכי מיקרי שריפה ברור אותה לו מדרב נחמן : **ובבר סיו** • חיידי דחיירי בבני אהרן אמר לאחרן מבשביל שהיו מבקשים שרבה ורבנתם מתו : **נפשי גמלי סבי דטעיני משכי דטוגני** • הרבה גמלים זקנים שטעונים טורות גמלים יוקנין שמתו בכרי מדין ועיפה (ישעיה ס) מתרגמינן הוגני בכרה קלה (ירמיה ג) הייט גמלא נעורה ויונקה שהיא קלה ועסקיה רעים מחמת שלא הורגלה לטעון משאוי : למה

ההיא שריפה ממש הואי • בתמ״כ איכא ב׳ ברייתות שטיות שתים דפליגי מעיקרא קתני כילד היתה מיתתן שני חוטין כו׳ ונשרף גופן ובגדיהן קיימין שנאמר ותצא אש מלפני ה׳ ותאכל אותם וימותו ובתר הכי נבי יבכו את השריפה קתני שריפת נשמה וגוף קיים ״יומ״ת והא אמרי׳ בפ׳ היסן (סוכה ד׳ כה: וסס) מיתתן ותלגפן היו שנדחו לפסח שני ואי שריפה ממש הואי לא נעמתו ויש לומר דשלגן קיימת הוה כדאמר בהמפלת (נדה דף כז:) מת שנשרף ושלגו קיימת עמו :

אותם ולא בגדיהם • והא כתיב (ויקרא י) ויתאוש בכותנותם ויש לומר דלא ידעינא אם בכותנת הנשלים בכותנת הנישלים :

ונילף מפרים הנשרפים • הא״ל ואהבת לרעך כמוך ברור לו מיתה יפה : **שכן** מכשיר • תימה דלא חביב מכפר כדאמר בפרק גמר הדין (לעיל דף מב׳) : **הנך** נפשי • ומשום הכי לא קאמר הכא מכשיר ממכשיר עדיף כדאמרינן בפרק גמר הדין (שם) א״ל מכשיר דהתם עדיף שזה הכשירו בכך וזה אדרבה נפסל בכך : טעה

[לעיל מב:]

[לעיל מב. ושם]

[פיין תוספות סוטה יט: ד״ה ר׳ יהודה]

ע״ל ברבי

[פסחים עם.]

[פסחים עם. לקמן נד. שבת קיג:]

[לעיל מב:]

[לעיל מב. כתובות לז. פסחים עם. סוטה מ: ב״ק נא.]

[ע״ל אלעזר]

גליון השס

תוס׳ ד״ה סכיין וכו׳ וא״ת הא אמרינן פ׳ סיכן • עיין פסוכת מעיל צדקה ס״ו מה:

לא היו מקיימין בו מצות שריפה אלא פותח את פיו *בצבת שלא בטובתו ומדליק את הפתילה ונורקה לתוך פיו ויורדת לתוך מעיו ותומרת את בני מעיו. אמר רבי אלעזר (*בן) צדוק מעשה בבת כהן אחת שזינתה והקיפוה חבילי זמורות ושרפוה אמר(ו) לו מפני שלא היה בית דין של אותה שעה בקי : **גמ׳** מאי פתילה? *אמר רב מתנה פתילה של אבר, מנא לן? אתיא ״שריפה-שריפה״ מעדת קרח מה להלן שריפת נשמה וגוף קיים אף כאן שריפת נשמה וגוף קיים רבי אלעזר אמר *אתיא ״שריפה-שריפה״ מבני אהרן מה להלן שריפת נשמה וגוף קיים אף כאן שריפת נשמה וגוף קיים, מאי דיליף מעדת קרח מנא ליה דכתיב °ואת מתתות החטאים האלה בנפשותם-שנשמתן נשרפת וגוף קיים ואיך ההיא שריפה ממש היא ומאי ״בנפשותם״-שנתחייבו שריפה על עסקי נפשותם כדריש לקיש דאמר ריש לקיש מאי דכתיב °בתנפי לעני מעוג חרק עלי שגימו״ בשביל תנופה שהתניפו לחרח על עסקי לגימה, חרק עליהן שר של גיהנם שנאמר ומאי דיליף מבני אהרן מנא ליה? דלתי׳ °וימותו לפני ה׳-בעין מיתה ואיך ההוא שריפה ממש הואי ומאי דכתיב ״וימותו״ דאתחיל בהו מגואי כעין מיתה דתניא אבא יוסי בן דוסתאי אומר שני חוטין של אש יצאו מבית קודש הקדשים ונחלקו לארבע-ונכנסו שנים בחוטמו של זה, ושנים בחוטמו של זה, ושרפום והכתיב °ותאכל אותם? אותם ולא בגדיהם, ונילף *מפרים הנשרפים מה להלן שריפה ממש אף כאן שריפה ממש? מסתברא מאדם הוה ליה למילף שכן אדם חוטא נשמה פיגול אדרבה מפרים הנשרפים הוה ליה למילף שכן מכשיר לדורות? הנך נפישין. מאן דיליף מעדת קרח מאי טעמא לא יליף מבני אהרן? ההוא שריפה ממש הואי, ונילף °מינה? *אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה אמר קרא °ואהבת לרעך כמוך״ ברור לו מיתה יפה, וכי מאחר דאיכא דרב נחמן, גזרה שוה למה לי? אי לאו גזרה שוה הוה אמינא ״שריפת נשמה וגוף קיים״ לאו שריפה היא בלל ואי משום ״ואהבת לרעך כמוך״ לפיש ליה חבילי זמורות כי היכי דלישרוף לעגל, קמ״ל: וכבר היו משה ואהרן מהלכין בדרך ונדב ואביהוא מהלכין אחריהן וכל ישראל אחריהן אמר לו נדב לאביהוא אימתי ימותו שני זקנים הללו ואני ואתה ננהיג את הדור? אמר להן הקב״ה הנראה מי קובר את מי, אמר רב פפא היינו דאמרי אינשי ״נפישי גמלי סבי דטעיני משכי דהוגני״ אמר רבי (*אלעזר) למה**

עין משפט נר מצוה

כג א מיי׳ פע״ז מהל׳ סנהדרין הלכה ג סמג עשין קיב :

רבינו חננאל

דריש ביה הכי לפי שצעינו שחלק הכתוב בכהנים זכרים בין תמימים לבעלי מומים יכול נחלוק בבגדותיהם ואם יש בהן מום נפסלו מן הכהונה ודינם כדין בנות ישראל ת״ל בת ובת ואפילו שיש בהן מומין בנות כהן הן: תני ר׳ ירמיה מה ת״ל את אביה היא מחללת שאם היו נוהגים בו קודש נוהגין בו חול היו נוהגין בו כבוד נוהגין בו בזיון • אומרין ארור שזו ילד ארור שזו נידל ארור שזו יצא מחלציו • אמר רב אשי כמאן קרינן רשיעא בר רשיעא ואפילו לרשיעא בר צדיקא כמאן כי האי תנא ור׳ ישמעאל נמי כהאי תנא סבירא ליה: כיון דתנא גמר הדין מוציאין אותו לסקילה כו׳ עניינא דנסקל תני [נמי] הכא זו מצות הנסקלין והדר תני מצות הנשרפין [במצות הנשרפין] היו משקעין אותו בזבל עד ארכובותיו כו׳ עד ומדליק פתילה וזורקה לתוך פיו ויורדת ותומרת את בני מעיו מאי פתילה רב מתנה אמר פתילה של אבר יליף שריפה שריפה מעדת קרח • דכתיב בעדת קרח את מתתות החטאים האלה בנפשותם כלומר מגופה של מתתה נשרפה נשמתם שריפת נפש ובשר קיים אף הכא בענין שריפת נפש וגוף קיים והיא פתילה של אבר. ר׳ אלעזר אמר שריפת עדת קרח שריפת גוף נמי הואי אלא שריפה שריפה מבני אהרן ילפינן דכתיב בהו ויתומתו לפני ה׳ שריפתן כעין מיתה הואי מה מיתה נפילת נשמה וגוף קיים אף שריפת בני אהרן נפילת נשמה וגוף קיים ותרוויהו אית להו פתילה של אבר • ורב מתנה אומר בני אהרן שריפת גוף הוי כאבא יוסי בן דוסתאי דתני שני חוטי אש יצאו מבית קדשי הקדשים ונחלקו לארבעה ונכנסו ב׳ בחוטמו של זה וב׳ בחוטמו של זה ושרפום ואקשינן והא כתיב ותאכל אותם כלומר ותאכל אותם אבילה (מבחוץ) משמע ושנינן אותם ולא בגדיהם • ומפני מה לא לסדו שרפה שרפה מפרים הנשרפין דבעינן דומין הלומדין מן הסלומדין וכך הוא הדין • וילפי אדם מאדם שכן הנהרג אדם ועדת קרח או בני אהרן כולן אדם • וכולן חוטאין ובכולן איבוד נשמה בלבד • ואין בהן תורת פיגול לאשוקי פרים הנשרפים שאינן בני אדם ואין נשרפין בשביל שחטאו ובשרם

הוא הנשרף ולא נשמתן ורק נעשין פיגול אודבה מפרים הנשרפים הוה ליה למילף שכן שניהן הפרים והנהרג חוץ לעורה שריפתם ושניהן מכשירין כמו שפירשנו למעלה • ושניהן נוהגין לדורות לאשוקי הני ששריפתן בעורה היא ואינם לא מכפרין ולא מכשירין ואינן נוהגין לדורות דמאי דהוה הוה ושנינן הנך נפישן אלו שנים ואלו ג׳ ולתרוויהו חד שריפה נשמה וחד שריפה ממש מאי מעמא לאי מכשירים נשמה גילאי משריפה ממש • אמר רב נחמן אמר קרא ואהבת לרעך כמוך ברור לו מיתה יפה • ווו היא פתילה של אבר: פ״י לענגל • מהרר: וכבר היו משה ואהרן מהלכין ונדב ואביהוא באין אחריהן ואמרו זה לזה מתי ימותו שני זקנים הללו ואנו שניו ונהיה הדור ונהיה אנו מי מנהיגו אמר להן הקב״ה שאחר שהם מרבו מי מרבו אם מי מרבו אם מי מרבו אם

עין משפט נר מצוה

כב א מיי' פי"ד מהל' סנהדרין הלכה יא סמג עשין קב:

כה ב מיי' שם פט"ו הלכה ד סמג שם:

כו ג מיי' פי"ד מהל' אבל הלכה כו ופ"ב מהלכות מלכים הלכה ג סוס"ע י"ד סימן שמח סעיף ג:

כז ד מיי' פט"ו מהל' סנהדרין הלכה ס סמג עשין קב:

כח ה מיי' פ"ג מהל' איסורי ביאה הלכה יג סמג לאוין נד:

כט ו מיי' שם פ"ג הל' ג סמג שם:

ל ז מיי' שם פי"ב הלכה ח סמג שם:

לא ח מיי' שם פ"ג הלכה ו וסמ"ע מהל' סנהדרין הלכה יג סמג לאוין קב:

לב ט מיי' פ"ג מהלכות איסורי ביאה הלכה ו ופי"ד מהלכות סנהדרין הלכה ח סמג שם:

מסורת השי"ס

מעה בזמן שיש כהן יש שופט · המ"ל כדדרשינן בפרק המקנאין (לקמן דף פז:) מלמד שהמקום גורם: **רבי** יהודה אומר מיוול הוא זה · לא קרי ליה מיוול אלא משום דכתיב ובחקותיהם לא תלכו כדמשכח בגמרא: **אלא** כיון דכתיב שריפה · מימה דמשמע הכא דאחמ"ג דמוקה היא כיון דכתיב באורייתא שרי וכפ"ק דמסכת ע"ז (דף יא· ושם) פריך ושריפה מוקה היא והכתיב ובחקותיהם לא תלכו ומסיק לא מוקה היא וי"ל דהתם קאמר לא מוקה היא לשם עבודת כוכבים אלא דאי הוי מוקה לעבודת כוכבים אפילו הוה כתוב באורייתא לא הוה מהני אבל הכא אייתי בתוק העובדי כוכבים אלא לשם עבודת כוכבים דומיא דסיף דכיון דכתיב באורייתא לא מיגייהו גמרינן ושרי: **איש** פרט לקטן · אבל אתה מיחייבא בביאת בן ט' שנים ויום אחד כדתנן בפרק יולא דופן (נדה דף מה·) ומייתי לה לקמן: **פרט** לאשת קטן · הא דאילמרך קרא הייבו במייעד לבנו קטן לו בן ט' שבא על יבמתו וס"ד כיון דמדאורייתא דמיא קמיה ליהייב עלה משום מ"א קמ"ל והכי מוקמינן לה בפ"ק דקדושין (דף יפ· ושם): **פרט** לאשת אחרים · והייבו כותי וקמ"ל דלין איסורא לכותים* אע"ג דאין מיתה ואזהרה איסורא מיהא איכא מדאילטרך למישרי יפת תואר דדרשינן בפ"ק דקדושין (דף כא: ושם) אשת אפילו אשת איש* קמיפלגי

[ועי' תוספות סוטה כו: ד"ה יפת כותי]

[ועי"ש סיפר תוספות קדושין כא: ד"ה אשת]

[נסה"מ פג' זה]

שהמלכות עושה רבי יהודה אומר ניוול הוא *לו אלא מניחין את ראשו על הסדן וקוצץ בקופיץ אמרו לו אין מיתה מנוולת מזו: **גמ'** תניא *אמר להן רבי יהודה לחכמים אף אני יודע שמיתה מנוולת היא אבל מה אעשה שדרי אמרה תורה °ובחקותיהם לא תלכו ורבנן כיון דכתיב סייף באורייתא לא מיגייהו קא גמרינן, דאי לא תימא הכי הא דתניא *שרפין על המלכים ולא מדרכי האמורי, היכי שרפין ולא תלכו" אלא כיון דכתיב שריפה באורייתא דכתיב °ובמשרפות אבותיך וגו' לאו מיגייהו קא גמרינן, והכא נמי כיון דכתיב סייף באורייתא לאו מיגייהו קא גמרינן, והא דתנן באידך פירקין *אלו הן הנדונין הרוצח ואנשי עיר הנדחת בשלמא עיר הנדחת כתיב בהו °לפי חרב" אלא רוצח מנלן? דתניא °נקם ינקם" נקימה זו איני יודע מה הוא, כשהוא אומר °והבאתי עליכם חרב נוקמת נקם ברית" הוי אומר נקימה זו *סייף ואימא דבריה ליה מיברז: "לפי חרב" כתיב, ואימא דעביד ליה גיסטרא? אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה אמר קרא °ואהבת לרעך כמוך" ברוך לו מיתה יפה, אשכחן דקטל עבדא, בר חורין מנא לן? ולאו לקל וחומר הוא קטל עבדא בסייף בר חורין בחנק, *הניחא למאן דאמר חנק קל אלא למ"ד חנק חמור מאי איכא למימר? נפקא ליה *מדתניא °ואתה תבער הדם הנקי מקרבך" הוקשו כל שופכי דמים לעגלה ערופה מה להלן בסייף ומן הצואר אף כאן בסייף ומן הצואר אי מה להלן בקופיץ וממול עורף אף כאן בקופיץ וממול עורף? אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה אמר קרא "ואהבת לרעך כמוך" ברוך לו מיתה יפה: **מתני'** מצות הנחנקין היו משקעין אותו בזבל עד ארכובותיו ונותן סודר קשה לתוך הרכה וכורך על צוארו זה מושך אצלו וזה מושך שנפשו יוצאת: **גמ'** תנו רבנן* °איש" "פרט *) לקטן °אשר ינאף את אשת איש" "פרט לאשת קטן °אשת רעהו" פרט לאשת אחרים, °מות יומת" בחנק, "אתה אומר בחנק או אינו אלא באחת מכל מיתות האמורות בתורה? אמרת כל מקום שנאמר 'מיתה' בתורה סתם אין אתה רשאי למושכה להחמיר עליה אלא להקל עליה דברי רבי יאשיה רבי יונתן אומר לא מפני שהיא קלה אלא *כל מיתה האמורה בתורה סתם אינה אלא חנק רבי אומר נאמר **מיתה בידי שמים ונאמר מיתה בידי אדם מה מיתה האמורה בידי שמים מיתה שאין בה רושם אף 'מיתה' האמורה בידי אדם מיתה שאין בה רושם ואימא שריפה? מדאמר רחמנא בת כהן בשריפה, מכלל דהא לאו בת שריפה היא

*) קדושין יט.

[דס"א משום קטן כתשה יתתייב הקטן דומיא דכתמה הנלבנת עיין תוספות קדושין יט. ד"ה גיים כ"כ תוס' נערכין ג. ד"ה למעוטי קטן וכ"ג לקמן נד. ונסמנ ל"ח קג כתב פרש לקטן פחות מכן ט' שהנבעלה לו פטורה שלפעוט הקטן אינו צריך שהיו בן עונשים אבל אם הוא בן תשע שנים שיגיע בפרק יולא דופן מה. בן ט' שנים ויום אחד הכא על אחת מכל העריות כולן מומתין על ידו וכולן פטור עכ"ל]

ויקרא כ: ואיש אשר ינאף את אשת איש אשר ינאף את אשת רעהו מות יומת. נ"נואל והנואפת

נ"נואל תנק

ר"א בר' בנין דריש את ב"ד שקיימו מצות שריפה ר' ויקרא מצות (ב' מצוות)

נ"נואל

1) מה' תנאים באיזו דורה הוקיים את הדיון בסי"ן

2) מקורות טסיין ראש הדיון בגאונו

גליון השי"ס

גמרא אינ פרט לקטן · עי' מסתים דף לא ע"ב תוס' ד"ה אים קדושין דף יא ע"א תוס' ד"ה למעוטי. פרכין דף ג ע"א תו' ד"ה למעוטי:

[תוספות' ע"ע]

[תוספות' ע"ע]

[תוספות' ע"ע]

ע"ז יא. [תוספות שבת ק"מ]

לקמן עו:

[גירסת מרון בערך נקם חרב]

[לעיל עו: לקמן עד:]

[לקמן עד: ופרק] **ואת קרשי בני ישראל לא תחללו ולא תטמאו (במדבר יח) כך פי' ספמג לא תג ובעבוד ברד לשם כתב בזה"ל מה מיתה האמורה בידי שמים אין בה רושם פי' שהרי בשמים אדם אנס בגופו ואין בו תכלה עכ"ל.

ויקרא כא: שם שם שם

תוספות' ע"ע]

כידי שמים: וימת גם הוא (בראשית ל:) ונאמר מיתה סתם בידי אדם: **אין בה רושם** · אין בה חבורה וסימן: מדקאמר רחמנא בת כהן שזיקתה בשריפה, מכלל דבת ישראל לא בשריפה הלכך מות יומת הנולף ע"כ חנק הוא:

נמס פנמיד וכו' · משום דחייבי בעדת קרח נקט לה שהיו תלמידי חכמים כדכתיב (במדבר מז) בשילוי עדה קריאי מועד אנשי שם ועל שם שפיתם אותו רשע כשהיו ממתנו הקלו בעיניו להשיאם ולהחזיק ידו במחלוקת ומרוד בהקב"ה: **בשמלם** · בעודו מתנהג בכבודו שאין לריך לו הוא יקר בעיניו: **רב חמא** בדורות האחרונים היה כשאר האמוראים: **עמד בדרב מתנה** · דאמר ליה ב"ד בקי': **ומפני** · דאין מביאין ראיה מהקטן: **אמר לו הדר** · אבל הכא מעשה שראה בגדלו ולא אשגחו ביה דאמרו ליה: **אמר לו כשהוא** גדול · מעשה שראה בגדלו ולא אשגחו ביה דאמרו ליה הוא ב"ד של אותה וכו' והדר אמר להו מעשה שראה בקטנו: **מתני'** ניוול הוא זה · השתא משמע מפני שהרגו מטומד וטופל: **על הדן** · עץ עבה תקוע בארץ כמו של כפתים: **גמ' שורפים על הפלגים** · שמתו מטתן וכלי תשמישן ואין כהן משום דרכי האמורי: **אלא משום דכתיב הך שריפה בדאורייתא** · שנאמר בלדקיהו בשלוש תמות ובמשרפות אבותיך המלכים הראשונים כן ישרפו לך" וגו': **נקם ינקם** · במכה עבדו כגעני ומת תחת ידו דהוי במיתה ב"ד משום דעבד שייך במצות שהאשה טהגת בהן: **דברין ליה מיברין** · תוקעה בבטנו לו בגרזן כמו ברזל דחביתא: **לפי חרב לפיך** · פיפיות של חרב שני פיות (הליים קמיע) חרב פיפיות אלמא תרי ליהו: **גיסטרא** · תולקן לאורכו לשנים: **קמל כר תורין** · דלא כתיב ביה אלא מיתה בסתם וכל מיתה בסתם חנק הוא: **מנגן** · בסייף: **מן סנוסר** · גרון: **סמוך עורף** · מאחרי הפנים דכתיב (דברים כא) ועברפו לשון עורף מול פנים הרואה את העורף דהייבו לאחורי לוחר שרואין את העורף ועורף הוא קטריל"ל שכנגד הפנים דכתיב (ירמיה לב) ויפנו אלי עורף ולא פנים אלמא עורף להדי פנים: **פרט לאשת קטן** · אשמעינן דקטן אין לו קדושין: **לאשת אחרים** · סתי אשמעינן שאין קידושין לכותי ומהכא תיפוק לן בכל דוכתא: **אלא לקל עליה** · ולקמן מפרש דאדרבא מיהות הסתומין שהרי אין לך כח להחמיר עליהם שמכין לך לדונם בחמורה שמא לא נתחייב בה: **לא מפני שהיא קלה** · דסבירא ליה כר"ש דאמר (לעיל דף מט:) חנק והרג: **אינם אלא חנק** · ור' מפרש לה לדרבי יוחנן: **נאמר מיתה בידי שמים** · אין בה רושם: **אין בה** חבורה וסימן: מדקאמר רחמנא בת כהן שזיקתה בשריפה, מכלל דבת ישראל לא בשריפה הלכך מות יומת הנולף ע"כ חנק הוא:

ר' אלעזר · אמר ר' אלעזר לפה ת"ח דומה בשני ע"ה בתחלה דומה לקיתון של זהב סיפר עטו דומה לקיתון של כסף נהנה ממנו דומה לקיתון של חרש כיון שנשבר אין לו תקנה: אימרתא בת טלי בת כהן שזיקתה זמורות · אמר רב יוסף פעה בתרי פעה בדרב מתנה דאמר פתילה של אבר ופעה ברא דתניא ובאת אל הכהנים הלוים ואל השופט אשר יהיה בימים ההם בזמן שיש כהן אין משפט ובזמן שאין כהן אין משפט והאיכא כיון דליכא כהן דליכא בית דין אף אין בזה"ז משפט מות · א"ר אלעזר ב"ר צדוק מעשה בבת כהן שזיקתה הקיפוה חבילי זמורות ושרפוה אמרו לו קטן היה ואין מביאין ראיה מן הקטן שני מעשים הוו, הי אמר להו ברישא אילימא הא קמייתא אמר להו ברישא א"ל כשהוא גדול ולא אשגחו ביה אמר להו כשהוא קטן ואשגחו ביה אלא הא אמר להו ברישא ואמרו ליה קטן היית, ואמר להו כשהוא גדול, ואמרו ליה מפני שלא היה בית דין של אותה שעה בקי: **מתני'** מצות הנהרגין היו מתיזין את ראשו בסייף כדרך שהמלכות עושה רבי יהודה אומר ניוול הוא לו אלא מניחין את ראשו על הסדן וקוצץ בקופיץ אמרו לו אין מיתה מנוולת מזו: **גמ'** אמר להן רבי יהודה לחכמים אף אני יודע שמיתה מנוולת היא אבל מה אעשה שדרי אמרה תורה °ובחקותיהם לא תלכו ורבנן כיון דכתיב סייף באורייתא לא מיגייהו קא גמרינן, דאי לא תימא הכי הא דתניא *שרפין על המלכים ולא מדרכי האמורי, היכי שרפין ולא תלכו" אלא כיון דכתיב שריפה באורייתא דכתיב °ובמשרפות אבותיך וגו' לאו מיגייהו קא גמרינן, והכא נמי כיון דכתיב סייף באורייתא לאו מיגייהו קא גמרינן, והא דתנן באידך פירקין *אלו הן הנדונין הרוצח ואנשי עיר הנדחת בשלמא עיר הנדחת כתיב בהו °לפי חרב" אלא רוצח מנלן? דתניא °נקם ינקם" נקימה זו איני יודע מה הוא, כשהוא אומר °והבאתי עליכם חרב נוקמת נקם ברית" הוי אומר נקימה זו *סייף ואימא דבריה ליה מיברז: "לפי חרב" כתיב, ואימא דעביד ליה גיסטרא? אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה אמר קרא °ואהבת לרעך כמוך" ברוך לו מיתה יפה, אשכחן דקטל עבדא, בר חורין מנא לן? ולאו לקל וחומר הוא קטל עבדא בסייף בר חורין בחנק, *הניחא למאן דאמר חנק קל אלא למ"ד חנק חמור מאי איכא למימר? נפקא ליה *מדתניא °ואתה תבער הדם הנקי מקרבך" הוקשו כל שופכי דמים לעגלה ערופה מה להלן בסייף ומן הצואר אף כאן בסייף ומן הצואר אי מה להלן בקופיץ וממול עורף אף כאן בקופיץ וממול עורף? אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה אמר קרא "ואהבת לרעך כמוך" ברוך לו מיתה יפה: **מתני'** מצות הנחנקין היו משקעין אותו בזבל עד ארכובותיו ונותן סודר קשה לתוך הרכה וכורך על צוארו זה מושך אצלו וזה מושך שנפשו יוצאת: **גמ'** תנו רבנן* °איש" "פרט *) לקטן °אשר ינאף את אשת איש" "פרט לאשת קטן °אשת רעהו" פרט לאשת אחרים, °מות יומת" בחנק, "אתה אומר בחנק או אינו אלא באחת מכל מיתות האמורות בתורה? אמרת כל מקום שנאמר 'מיתה' בתורה סתם אין אתה רשאי למושכה להחמיר עליה אלא להקל עליה דברי רבי יאשיה רבי יונתן אומר לא מפני שהיא קלה אלא *כל מיתה האמורה בתורה סתם אינה אלא חנק רבי אומר נאמר **מיתה בידי שמים ונאמר מיתה בידי אדם מה מיתה האמורה בידי שמים מיתה שאין בה רושם אף 'מיתה' האמורה בידי אדם מיתה שאין בה רושם ואימא שריפה? מדאמר רחמנא בת כהן בשריפה, מכלל דהא לאו בת שריפה היא

*) קדושין יט.

רבינו חננאל

גמלים קמנים כלומר נשחטו הקטנים ונשארו הגדולים נושאין עורותיהן אחריהן: **א"ר אלעזר** לפה ת"ח דומה בשני ע"ה בתחלה דומה לקיתון של זהב סיפר עטו דומה לקיתון של כסף נהנה ממנו דומה לקיתון של חרש כיון שנשבר אין לו תקנה: אימרתא בת טלי בת כהן שזיקתה זמורות · אמר רב יוסף פעה בתרי פעה בדרב מתנה דאמר פתילה של אבר ופעה ברא דתניא ובאת אל הכהנים הלוים ואל השופט אשר יהיה בימים ההם בזמן שיש כהן אין משפט ובזמן שאין כהן אין משפט והאיכא כיון דליכא כהן דליכא בית דין אף אין בזה"ז משפט מות · א"ר אלעזר ב"ר צדוק מעשה בבת כהן שזיקתה הקיפוה חבילי זמורות ושרפוה כו' · אמרו לו קטן היה ואין ראיה לקטן · אמר להן מעשה אחר ראיתי כענין הזה ואני גדול א"ל אותו ב"ד שדנו כך לא היה בקי רב יוסף אמר ב"ד